

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
управління та адміністрування

Завідувач кафедри Світлана ОСИПЕНКО
протокол № 1 від 01.09.2025 р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Бюджетний менеджмент <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Назва спеціальності	D3 Менеджмент
Назва освітньої програми	Управління навчальними закладами
Рік викладання Семестр	2025-2026 н.р. непарний семестр
Викладач	Осипенко Світлана Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент
Профайл викладача	https://fim.mdpu.org.ua/osypenko-svitlana-oleksandrivna/ https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=IQk09qwAAAAJ
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	+380989663482 Osypenko_Svitlana@msspu.edu.ua Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, Viber, WhatsApp, e-mail
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=6863

Анотація до освітнього компонента

Освітня компонента «Бюджетний менеджмент» покликана формувати у здобувачів вищої освіти системи знань в галузі методики та організації бюджетного менеджменту, набуття навичок підготовки та оформлення результатів моніторингу касового виконання бюджету та прийняття відповідних рішень в бюджетному процесі. Оволодіння цією освітньою компонентною спрямовано виробити навички застосування методики бюджетного менеджменту при підготовці управлінських рішень, вміння організувати і проводити інформаційні дослідження, оформляти та формувати результати моніторингових процесів в галузі державного управління бюджетними ресурсами.

Навчальний матеріал ОК «Бюджетний менеджмент» викладається у 9 темах, які розкривають сутність основних складових курсу.

Мета та завдання освітнього компонента

Метою викладання ОК «Бюджетний менеджмент» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного комплексу знань, умінь і навичок щодо питань організації, планування, формування, виконання та контролю бюджетів на різних рівнях управління; розвинути здатність до аналізу бюджетних процесів і прийняття управлінських рішень у сфері фінансово-бюджетної діяльності.

Основними завданнями вивчення ОК «Бюджетний менеджмент» є опанування теоретичних основ бюджетного менеджменту, його принципів, функцій та інструментів; опанувати методику формування бюджетів на державному та місцевому рівні; навчитися застосовувати інструменти планування і прогнозування, необхідні для обґрунтування бюджетних рішень; засвоїти механізми виконання та контролю бюджетів, зокрема методи оцінки ефективності бюджетних програм; набути практичних навичок аналізу бюджетних показників та розробки пропозицій щодо підвищення результативності бюджетної політики.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (ФК)

ФК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

ФК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

ФК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

ФК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті
Якісна освіта, гідна праця та економічне зростання, партнерство заради сталого розвитку.

Програмні результати навчання

P1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

P2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

P3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.

P13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. вирішення проблем
2. управління часом
3. винахідливість
4. відкритість до критики
5. комунікативні навички

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Практика	Загальна кількість годин
Кількість годин <i>Денна форма</i>	28	12	80	-	120/4 кр.
Кількість годин <i>Заочна форма</i>	10	6	104	-	120/4 кр.

Підсумковий контроль – екзамен

Політика освітнього компонента

Під час занять заохочується активна участь здобувачів у виконанні практико-орієнтованих завдань, що забезпечує створення умов для формування практичних умінь і навичок у сфері управління бюджетними ресурсами та відносинами . Освітній процес вибудовується на

У процесі засвоєння курсу обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності. Роботи повинні відображати оригінальні дослідження, розрахунки або авторські висновки здобувачів. Недотримання вимог академічної доброчесності може проявлятися у відсутності належних посилань на використані джерела, фабрикуванні чи підробці матеріалів, списуванні (зокрема із застосуванням мобільних пристроїв), а також у втручанні в результати роботи інших студентів. Виявлення таких порушень є підставою для незарахування роботи викладачем. У випадках виявлення плагіату здобувач зобов'язаний повторно виконати відповідне завдання.

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP)

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.

- Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА				КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ЗОЧНА ФОРМА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
БЛОК 1. Теоретичні основи бюджетного менеджменту									
Тема 1. Теоретико-методологічні засади сутності та складових бюджетного менеджменту	2	-	10	12	-	-	14	14	1; 2; 3; 7; 12; 18; 19; 20
Тема 2. Науково-практичні підходи до аналізу структури бюджету держави як об'єкта управління	4	2	8	14	2	2	10	14	1; 2; 3; 6; 9; 10; 11; 16; 19; 20
Тема 3. Інституціональні засади функціонування органів управління бюджетом. Регіональні особливості управління бюджетом	4	2	8	14	-	-	12	12	1; 2; 3; 6; 7; 8; 9; 11; 13; 15; 18; 19
Тема 4. Наукові підходи та методологічні засади бюджетного планування. Регіональні особливості бюджетного планування	4	2	11	17	2	-	12	14	1; 3; 4; 5; 6; 10; 17; 18; 19; 20
БЛОК 2. Організація менеджменту на стадії виконання бюджету									

Тема 5. Методологія та практика виконання бюджету	4	2	8	14	2	2	10	14	1-5; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15
Тема 6. Облік виконання бюджету	4	2	8	14	2	-	10	12	1-5; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15;
Тема 7. Звітність про виконання бюджету	2	-	9	11	-	-	12	12	1-5; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 18
Тема 8. Організація контролю за виконанням бюджету	2	2	9	13	2	2	10	14	1; 2; 8; 9; 10; 11; 12; 14; 16; 17; 18; 19
Тема 9. Виконання Державного та місцевих бюджетів в умовах дії воєнного стану	2	-	9	11	-	-	14	14	1; 2; 3; 4; 6; 7; 9
Усього	28	12	80	120	10	6	104	120	

Програма освітнього компонента

БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ТЕМА 1. Теоретико-методологічні засади сутності та складових бюджетного менеджменту

Бюджетний менеджмент та його роль у бюджетному процесі. Визначення бюджетного менеджменту. Об'єкт і суб'єкти бюджетного менеджменту. Предмет бюджетного менеджменту як навчальної дисципліни. Нормативно-правова база управління бюджетом. Складові елементи організації бюджетного процесу. Органи управління бюджетом. Етапи і методи науково-управлінської діяльності в бюджетному процесі.

ТЕМА 2. Науково-практичні підходи до аналізу структури бюджету держави як об'єкта управління

Сутність та структура бюджету як об'єкта управління. Бюджет як економічна категорія. Характерні наукові ознаки бюджетних відносин: всеохоплюючий і перерозподільний характер, законодавче регулювання, фондовий характер концентрації державних коштів. Бюджет як основний фінансовий план, склад і структура його доходів і видатків. Наукові методи, джерела і принципи формування доходів. Класифікація видатків та форми бюджетного фінансування. Бюджетний дефіцит. Його причини, наслідки та межі. Джерела покриття бюджетного дефіциту

ТЕМА 3. Інституціональні засади функціонування органів управління бюджетом. Регіональні особливості управління бюджетом

Органи стратегічного управління бюджетом та їхні функції. Міністерство фінансів України як центральний орган державної виконавчої влади в сфері фінансової діяльності. Державна служба фінансового моніторингу України як орган державного управління. Державна казначейська служба України, її призначення та функції. Структура управління Державної казначейської служби України. Вертикальна структура органів державної казначейської служби України. Державна податкова служба України та Державна митна служба України в системі органів оперативного управління бюджетом.

ТЕМА 4. Наукові підходи та методологічні засади бюджетного планування. Регіональні особливості бюджетного планування

Науково-теоретичні та економічні основи бюджетного планування. Бюджетне планування як складова частина фінансового, його зміст, принципи і завдання. Науково-практичні методи бюджетного планування. Рівні та етапи бюджетного планування. Наукові засади вдосконалення бюджетного планування і регулювання бюджетів на основі розширення самостійності адміністративно-територіальних формувань. Особливості бюджетного планування в умовах війни, невизначеності та безпекових ризиків. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі та особливості його застосування в Україні. Організація бюджетного планування. Підготовча робота до складання проекту бюджету. Визначення Основних напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний період. Характеристика основних етапів розробки проекту бюджету. Підготовка, розроблення та аналіз бюджетних запитів і формування пропозицій проекту Державного бюджету України.

БЛОК 2. ОРГАНІЗАЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ НА СТАДІЇ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

ТЕМА 5. Методологія та практика виконання бюджету

Поняття та принципи виконання бюджету. Особливості виконання бюджету в умовах війни, невизначеності, безпекових ризиків з впровадженням ідей, принципів, інструментів, цілей сталого розвитку у воєнний час. Органи, що забезпечують виконання бюджету, розподіл функцій між ними. Розпис доходів і видатків як основа виконання бюджету, порядок та терміни його складання, внесення змін та доповнень. Бюджетна класифікація доходів і видатків, її роль у бюджетному процесі та виконанні бюджету. Система справляння доходів бюджету. Розрахунки юридичних і фізичних осіб з бюджетом. Документообіг, пов'язаний із мобілізацією доходів. Податковий менеджмент. Основи та організація податкової роботи. Правове регламентування встановлення і справляння податків. Облік платників і надходжень податків. Порядок та форми розрахунків із бюджетом. Звірка доходів між податковими органами і органами Державної казначейської служби України

ТЕМА 6. Облік виконання бюджету

Завдання бухгалтерського обліку виконання бюджету. Функції бухгалтерських служб фінансових, податкових, казначейських органів, розпорядників бюджетних коштів в організації обліку виконання бюджетів і кошторисів бюджетних установ. Організація синтетичного та аналітичного обліку виконання бюджету. Значення аналітичного обліку для оперативного керівництва (контролю) виконання бюджету.

ТЕМА 7. Звітність про виконання бюджету

Організація, види та форми бюджетної звітності. Звіти розпорядників коштів про використання бюджетних коштів одержаних із державного та місцевих бюджетів. Періодична звітність про виконання бюджетів. Звітність розпорядників коштів про використання бюджетних коштів, одержаних із Державного та місцевих бюджетів України. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання.

ТЕМА 8. Організація контролю за виконанням бюджету

Економічна сутність та призначення бюджетного контролю та його роль у бюджетному менеджменті. Види, форми та методи бюджетного контролю. Особливості бюджетного контролю в умовах війни. Види, форми та методи бюджетного контролю. Органи бюджетного контролю та їх класифікація.

ТЕМА 9 Виконання Державного та місцевих бюджетів в умовах дії воєнного стану

Особливості виконання державного бюджету України в умовах воєнного стану. Джерела доходів державного бюджету під час війни. Пріоритетні напрями фінансування з Державного та місцевих бюджетів, що визначає уряд у воєнний період. Перерозподіл бюджетних коштів між секторами економіки під час воєнного стану.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1	Розрахувати дефіцит бюджету на наступний бюджетний період спираючись на данні розміщені на сайті https://openbudget.gov.ua/ . Запропонуйте інструменти покриття дефіциту
2	На базі обраного органу місцевого самоврядування запропонуйте варіанти формування та розподілу бюджетних ресурсів в результаті запровадження нової інвестиційної програми
3	Підготувати проекти/відео-презентації з актуальних проблем бюджетного менеджменту (5 балів за 1 проєкт/відеопрезентацію).
4	За обраною темою згідно до питань, винесених на самостійне опрацювання, розробити схеми або таблиці, що розкривають їх сутність

Схема курсу (теми для самостійного опрацювання)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Теоретико-методологічні засади сутності та складових бюджетного менеджменту	Складові бюджетного менеджменту: бюджетне планування, організація виконання бюджету, облік і звітність з виконання бюджету, контроль за виконанням бюджету. Взаємозв'язок функцій і складових менеджменту. Значення вміння управлінців вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності, а також застосовувати управлінські навички у бюджетному менеджменті.
Науково-практичні підходи до аналізу структури бюджету держави як об'єкта управління	Бюджет як централізований фонд грошових коштів держави. Організація і завдання управління бюджетними потоками. Бюджетний устрій і бюджетна система. Наукові основи бюджетного устрою: види бюджетів, принципи побудови бюджетної системи, розмежування доходів і видатків між бюджетами, взаємовідносини між бюджетами. Склад і структура бюджетної системи України. Розмежування доходів і видатків між бюджетами. Види взаємовідносин між бюджетами, наукові та практичні проблеми їхнього вирішення. Вирішення етичних дилем з опорою на норми закону, етичних принципів та загальнолюдських цінностей у процесі розподілу доходів і видатків між окремими ланками бюджетної системи.

Інституціональні засади функціонування органів управління бюджетом. Регіональні особливості управління бюджетом	Органи міжгалузевого оперативного управління бюджетними коштами та їхні функції. Система органів галузевого управління бюджетними коштами. Особливості виявлення, постановки та вирішення проблем, а також прийняття обґрунтованих рішень в процесі управління бюджетом.
Наукові підходи та методологічні засади бюджетного планування. Регіональні особливості бюджетного планування	Бюджетні запити і планування видатків бюджету держави. Планування державних дотацій та субсидій. Розгляд проекту Державного бюджету України в Кабінеті Міністрів України і прийняття постанови щодо схвалення проекту закону про Державний бюджет України. Представлення проекту бюджету Верховній Раді України, його розгляд в комісіях і комітетах. Представлення проекту Державного бюджету на сесії Верховної Ради України. Порядок внесення доповнень і зауважень до проекту бюджету. Затвердження Державного бюджету України. Закон про Державний бюджет України, його зміст. Порядок складання проектів місцевих бюджетів, їх взаємозв'язок із проектом Державного бюджету України. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Інформація для складання проектів місцевих бюджетів. Розгляд проекту бюджету в органах виконавчої і законодавчої влади, внесення до нього поправок і зауважень. Затвердження місцевих бюджетів. Партиципаторне бюджетування - теоретичні та практичні засади його здійснення.
Методологія та практика виконання бюджету	Основи бюджетного фінансування та його організація. Основні наукові принципи фінансування видатків бюджету. Розпорядники коштів, їх права та обов'язки. Ступені розпорядників коштів по Державному і місцевих бюджетах. Форми і методи фінансування із державного бюджету. Організація фінансування із місцевих бюджетів.. Касове виконання бюджету. Системи касового виконання бюджету: банківська, казначейська, змішана. Органи, які беруть участь у касовому виконанні бюджету, розподіл функцій між ними. Касове виконання дохідної частини бюджету. Касове виконання видаткової частини бюджету. Підходи до регулювання міжбюджетних потоків. Обґрунтування та вибір варіантів управлінських рішень, застосування управлінських навиків у процесі виконання бюджету й оцінювання результативності цих рішень з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
Облік виконання бюджету	Бухгалтерські документи, порядок їх складання, перевірки й обробки. Облікові реєстри, їх роль у бухгалтерському обліку виконання бюджету. Хронологічний і систематичний записи. Порядок зберігання бухгалтерських документів і облікових реєстрів. План рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих

	бюджетів. Характеристика рахунків. Облік доходів державного бюджету. Облік операцій за доходами загального і спеціального фондів державного бюджету. Особливості обліку доходів загального і спеціального фондів місцевих бюджетів. Облік бюджетних зобов'язань і видатків розпорядників бюджетних коштів по державному бюджету. Операції з обліку бюджетних зобов'язань і видатків за загальним і спеціальним фондами державного бюджету. Облік бюджетних зобов'язань і видатків розпорядників бюджетних коштів по місцевих бюджетах (загальний і спеціальний фонд). Облік міжбюджетних відносин.
Звітність про виконання бюджету	Звітність органів Державної казначейської служби України про виконання державного бюджету. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання. Звітність про виконання місцевих бюджетів. Склад звітних документів, терміни і порядок їх подання. Порядок затвердження звіту про виконання бюджету держави.
Організація контролю за виконанням бюджету	Рахункова палата України, її функції, права і завдання. Податковий контроль та його організація в Україні. Облік платників податків та надходжень податків і обов'язкових платежів. Податкова звітність, порядок і методи її перевірки. Камеральні перевірки податкових декларацій і звітів. Оформлення результатів податкових перевірок. Митний контроль. Митні органи України, їх функції та повноваження. Митне оформлення. Контроль митних органів за сплатою мита і митних платежів. Контрольно-ревізійна робота з бюджету, її завдання та напрями. Державна аудиторська служба України, її завдання, повноваження та права. Організація і планування ревізій та перевірок. Порядок проведення ревізій. Оформлення та реалізація матеріалів ревізій.
Виконання Державного та місцевих бюджетів в умовах дії воєнного стану	Інструменти та засоби для забезпечення фінансової стабільності держави в умовах воєнних дій. Особливості виконання місцевих бюджетів у регіонах, що зазнали руйнувань або окупації. Фінансова спроможність місцевих громад у воєнний період. Міжнародна фінансова допомога у процес виконання державного бюджету. Контроль та звітність щодо виконання бюджетів у надзвичайних умовах.

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.	Опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, синтетичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів	Поточний контроль: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), захист презентацій, самоконтроль Підсумковий контроль: письмовий залік.
ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.	Пояснення, спостереження і аналіз випадків, демонстрація, навчальні дискусії, аналітичний метод, частково-пошуковий метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів	Поточний контроль: тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), самоконтроль Підсумковий контроль: письмовий залік.
ПРН 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.	Пояснення, методи інтерактивного навчання, створення ситуації зацікавленості, демонстраційні методи, виконання індивідуальних завдань, проблемний виклад	Поточний контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних вправ пов'язаних з формуванням доходів бюджетів всіх рівнів, захист презентацій, підбір і проведення інтерактивних вправ. Підсумковий контроль: письмовий залік.
ПРН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).	Опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, синтетичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів	Поточний контроль: тестовий контроль, практичний контроль, практико-орієнтовані завдання, підготовка тез доповідей, захист презентацій, самоконтроль Підсумковий контроль: письмовий залік.

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі заліку/диференційного заліку.

. Загальний бал (ЗБ ОК) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань (залік (З)/екзамен (Е)).

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента			
Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню		Частина 1. Теоретичні основи бюджетного менеджменту	Частина 2. Організація менеджменту на стадії виконання бюджету
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):		
	Практико-орієнтовані завдання	10	10
	Тестування	5	5
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
	Розрахувати дефіцит бюджету на наступний бюджетний період спираючись на данні розміщені на сайті https://openbudget.gov.ua/ . Запропонуйте інструменти покриття дефіциту	10	
	На базі обраного органу місцевого самоврядування запропонуйте варіанти формування та розподілу бюджетних	10	

	ресурсів в результаті запровадження нової інвестиційної програми	
	Підготувати проекти/відео-презентації з актуальних проблем наукової діяльності	5
	Розробити схеми або таблиці за темою	5
	Підсумковий контроль: екзамен (максимальний бал – 40)	40
	Загальний бал (максимальний бал – 100)	100

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Проекти/відео-презентації з актуальних проблем проектного менеджменту, розробка схем і таблиць	5 балів: – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня
Практико-орієнтовані завдання (розрахунок показників, ситуаційні завдання, ідентифікація і вирішення проблем тощо) Самостійна робота практичного спрямування (розробка проектів, їх оцінка тощо)	10 балів: – 9-10 балів – завдання виконане самостійно, добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню, розраховує показники для обґрунтування управлінських рішень. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 7-8 балів – завдання виконані повністю, без допомоги викладача, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі

	вирішення фахових завдань. – 5-6 Завдання виконане після консультації з викладачем і неповністю. В ході виконання завдання застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел. Має фрагментарні навички роботи з підручником, науковими джерелами. Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати його, але непослідовний у своїх висновках. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну. – 3-4 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач віддає перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. - 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня
--	--

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сума кінцева кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті *Бюджетний менеджмент* є екзамен, на його складання надається 40 балів. Екзаменаційний білет включає 1 теоретичне питання (10 балів), практичне завдання (10 балів) та 20 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосовувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	відмінно	9-10	36-40
Високий рівень	добре	8	33-35

Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.			
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	добре	6-7	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	5	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	

64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ, а також в telegram-групах.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна

1. Бюджетна система: підручник / за ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 624 с.
2. Дем'янишин В. Г., Лободіна З. М., Погріщук Г. Б., Шулюк Б. С. Бюджетний менеджмент : навч. посібник. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 568 с. URL: [https://moodle.wunu.edu.ua/pluginfile.php/710604/mod_resource/content/2/2024 Навчальний посібник Бюджетний менеджмент.pdf](https://moodle.wunu.edu.ua/pluginfile.php/710604/mod_resource/content/2/2024%20Навчальний%20посібник%20Бюджетний%20менеджмент.pdf).
3. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник в схемах і таблицях/ С. В. Качула, Л. В. Лисяк, О.В. Добровольська. – Дніпро: Монолит, 2022. – 200 с.
4. Бюджетний менеджмент : навчальний посібник [Електронний ресурс] / Зянько В. В. – Вінниця : ВНТУ, 2025. – 90 с.
5. Нікіфоров П. О., Грешко Р. І., Легкоступ І. І. Теорія публічних фінансів: навч. посіб. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича. 2022. 184 с.
6. Публічні фінанси: навчальний посібник; за ред. д. е. н., проф. М. І. Карліна. Електронне видання. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 358 с.
7. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

Допоміжна

8. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27.02.2014 р. № 794-VII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
9. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97- ВР (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
10. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 р. № 586-XIV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
11. Закон України, «Про Рахункову палату України» від 2.07.2015 р. № 576-VIII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.
12. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» від 14.01.2011 р. № 11 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>.
13. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування» від 24.01.2012 р. № 44 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>.
13. Наказ Міністерства фінансів України і Головного управління Державного казначейства України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів» від 10.12.1999 р. № 114 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0890-99>.
14. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
15. Положення про Державну казначейську службу України: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>.
16. Положення про Міністерство фінансів України : Затверджено постановою Кабінету 23 Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375 (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п>.

Електронні ресурси:

17. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/>
18. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Децентралізація. URL: <https://decentralization.ua/>
20. Державний веб портал для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/>

Повний список основної і додаткової літератури можна отримати у викладача або на сторінці дистанційної освіти
<https://v.gd/Wxvnyu>

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії
<http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

1. Осипенко С.О., Захарова Н.Ю. Проблеми формування управлінської спроможності територіальних громад з використанням інструментів проєктного менеджменту. Бізнес Інформ. 2025. №6. С. 373–380.
<https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-6-373-380>

2. Осипенко С.О. Управління системою фінансового забезпечення місцевих органів самоврядування в умовах воєнного стану. Економічні горизонти. 2023. №2 (24). С. 50-59.
3. Осипенко С.О. Щебликіна І.О, Ярема Л.В. Особливості управління фінансовими ресурсами місцевих органів самоврядування в умовах воєнного стану. Економіка і суспільство. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 45.
4. Осипенко, С. О. (2022) Місцеві бюджети в умовах в умовах воєнного стану: проблеми та шляхи їх вирішення. Інтеграція освіти, науки і бізнесу: монографія. Видавничий дім «Гельветика», Запоріжжя, с. 43-49.
5. Захарова Н.Ю., Осипенко С.О., Павленко О.М. Формування фінансової грамотності на засадах компетентнісного підходу. Науковий вісник МДПУ. Серія: Педагогіка. 2022. №2 (29). С. 33–40
6. Яцух О. О., Трусова Н. В., Когут І. А. Фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку сільських територій в умовах підвищення самостійності регіонів: монографія / наук. ред. та кер. кол. авт., к.е.н., О. О. Яцух. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2019. 337 с.